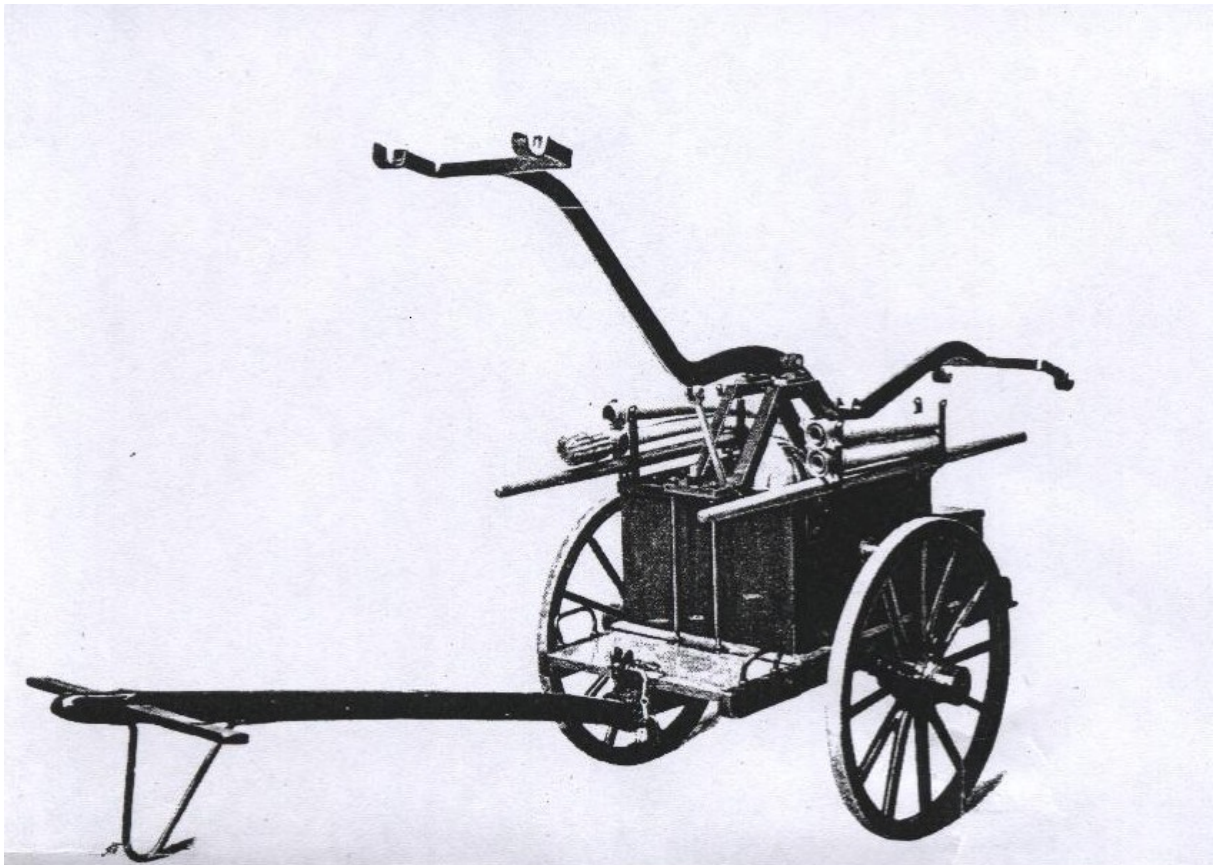

OSNOVNA ŠOLA MILOJKE ŠTRUKELJ
NOVA GORICA

GASILSTVO NA SLOVENSKEM

**MED OBEMA VOJNAMA
1918 - 1941**

1. UVOD

Zgodovina gasilstva in varstva pred požari sega daleč nazaj v dobo civiliziranih ljudstev. Prvo požarno službo je zelo razvila rimska država.

Kot svojega zavetnika in varuha so že takrat častili svetega Florjana, ki je postal zaščitnik in varuh gasilcev. V obdobju med obema vojnama (1918-1945) so ga zelo častili, postavljali so mu spomenike, slike, njegovi kipi pa so bili pogosti v cerkvah in gasilskih domovih. Svoje mesto je imel tudi na društvenih praporih gasilskih društev.

Dan zavetnika, 4. maj, je bil praznik, ko so gasilci organizirano hodili v cerkev ter na vajah prikazovali načine gašenja. Od leta 1946 dalje pa se sveti Florjan preneha slaviti, bil je službeno umaknjen iz gasilskih domov in enot.

Z osamosvojitvijo naše države se sveti Florjan vrača v gasilske domove in na nove gasilske prapore.

Oblika upodobitve zavetnika je prepuščena domišljiji umetnikov, največkrat je predstavljen v opravi rimskega častnika, v levi roki drži zastavo bele barve z rdečim križem, v desnici drži vrč z vodo, ki jo poliva na goreče hiše.

Skozi življenje je tudi požarna služba sledila razvoju človeštva in njih potrebam, kot medsebojna pomoč ob nesreči.

Konec prve svetovne vojne, propad avstro-ogrske monarhije in ustanovitev kraljevine SHS (srbov, Hrvatov in Slovencev) so ustvarile nove možnosti tudi za gasilstvo na Slovenskem. Ustanovitelji prvih gasilskih društev na Slovenskem so upoštevali izkušnje ustanoviteljev gasilskih društev v drugih deželah monarhije. Že v samih pripravah so težili k temu, da bi sodelovali premožni in ugledni ljudje, ki naj bi gmotno omogočili delovanje društva, nakup potrebnega orodja in opreme, gradnjo gasilskih domov. Do takrat so

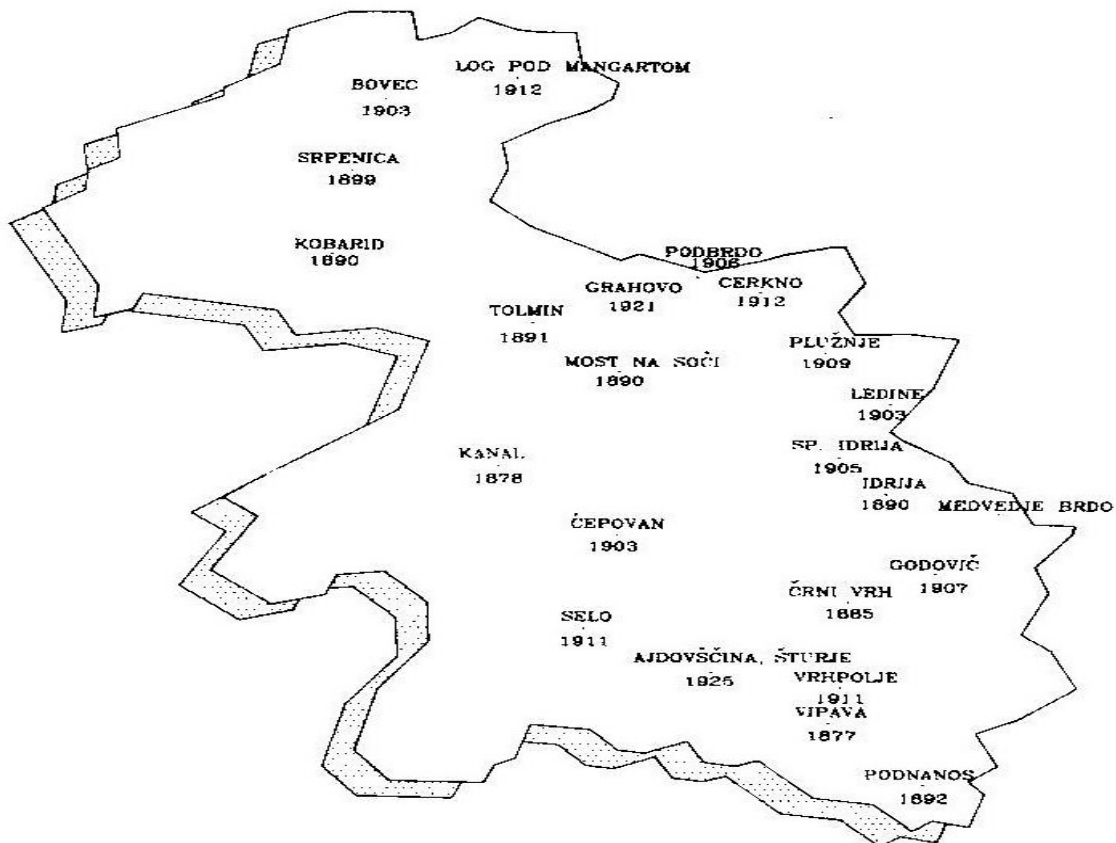
namreč imeli orodje in opremo spravljeno pri posameznikih doma, kateri so jo uporabljali tudi za lastno uporabo, prav tako ni bilo določeno, kaj kdo dela na požarišču. Poleg tega so poudarjali humano dejavnost društva in s tem sprejemali stroge »opravilne rede«. Kdor le teh ni upošteval, so ga enostavno izključili.

Organizirali so se po vojaško v čete, jih oblekli v uniforme, vodil pa jih je četovodja oz. njegov namestnik. V četi so določili brizgalničarje, plezalce in varuhe, tako so vsi poznali svoje dolžnosti, delo pri gašenju pa je potekalo hitreje in organizirano.

POSLEDICE PRVE SVETOVNE VOJNE

Vendar ne moremo mimo tega, da je prva svetovna vojna tudi gasilstvu zadala močan udarec. Fantje in moške, ki so bili pred vojno gasilci, so bili vpoklicani v vojsko, marsikateri od njih je junaško padel v boju za domovino. Porušeni gasilski domovi, uničena oprema in orodje so po vojni predstavljali velik problem, vendar se je tukaj pokazala pripadnost in z organiziranim požrtvovalnim delom so stanje dokaj hitro spet postavili na noge. Društva so s svojim dobrim delom uspela medse privabiti veliko mladine, kar se je odražalo v narejenem delu. Iz leta v leto po prvi svetovni vojni se je večalo število društev in njihovih članov.

ORGANIZACIJSKA SHEMA DRUŠTEV PRIMORSKE REGIJE LETA 1927

Kot primer sem izpostavila nam bližjo primorsko regijo, ki je leta 1927 štela že kar 26 prostovoljnih gasilskih društev.

VEČJI POŽARI IN NESREČE MED OBEMA VOJNAMA

Med obema vojnama je iz preostalega arhiva mogoče razbrati kar nekaj velikih požarov: Bohinjska Bistrica – pogorelo 18 hiš in nekaj gospodarskih poslopij, Železniška postaja Ljubljana – velik požar, ki se je sprevrgel v eksplozijo, ko je ogenj zajel sode nafte na vagonu. Dva gasilca sta izgubila življenje. Bohinjska bistrica – zgornji del vasi – 26 hiš in gospodarskih poslopij. Gasili so 6 dni.

Podčetrtek – pogorela 3 poslopja, Murska Sobota – velike poplave, pogorela cela vas Zaluka v Beli Krajini.

Na žalost pa je večina arhiva medvojnega delovanja gasilcev na slovenskem zgorela v plamenih ognjev druge svetovne vojne.

KAJ JE POMENIL ZAČETEK 2 SVETOVNE VOJNE

Obdobje po prvi svetovni vojni je bilo težko, vendar se je življenje iz leta v leto bolj normaliziralo. Zgodba groze se je ponovila v letih od 1941, ko se je pričela druga svetovna vojna. Prav zaradi opustošenja druge svetovne vojne marsikje ni ostalo prav nič, razen pričevanj preživelih.

ZAKLJUČEK

V PGD Nova Gorica, katerega članica sem tudi sama pa ima vsak, ki ga zanima možnost pogledati mini muzej gasilstva skozi čas, ki so ga člani skozi leta svojega delovanja poizkušali kar najbolje opremiti.

Gasilca ne naredi blesteča uniforma, niti medalje, temveč čut ljubezni do človeštva, do svojega bližnjega, do svojega naroda in s tem tudi do domovine.

V službi ljudstva – na pomoč!